

JAARLIJKS RAPPORT

2023

SENIOR
MONTESSORI

Een positieve kijk op ouder worden

Lakenweversstraat 25, 1050 Elsene
info@senior-montessori.be

INHOUD

- 01** Context
- 02** De Montessorimethode aangepast aan ouderen
- 04** Senior Montessori VZW
- 05** Ons team
- 06** Onze activiteiten in 2022
- 09** Onze perspectieven
- 10** Financiële aspecten

CONTEXT

20%

van de Belgische bevolking
is **65 jaar en ouder**

300.000

personen ervaren een
moeilijk cognitief
verouderingsproces

Demografische trends in Europa en België, en de toenemende frequentie van diagnoses van cognitieve stoornissen en ouderdomsproblemen, betekenen dat het bieden van ondersteuning aan ouderen een van de grootste uitdagingen is waar onze samenlevingen voor staan.

De professionalisering, technisering en medicalisering van de bejaardenzorg hebben weliswaar de voordelen van geavanceerde zorg met zich meegebracht, maar hebben ook het schadelijke effect gehad dat ouderdom wordt geassocieerd met ziekte. De woonvoorzieningen voor ouderen weerspiegelen vaak deze opvattingen en de geboden ondersteuning is nog te vaak gericht op voornamelijk medische zorg en de ontwikkeling van "comfortzorg", waardoor de autonomie van de zorggebruikers, hun sociale interacties en hun banden met de gemeenschap steeds verder afnemen.

Bovendien leidt deze situatie tot een gebrek aan voldoening in het werk en een gevoel van machteloosheid bij professionals die werkzaam zijn op het gebied van ouderen, die maar al te vaak worden geconfronteerd met "permanente situaties van mislukking" die hun pro-sociale motivatie uithollen. Als gevolg hiervan wordt de sector gekenmerkt door een hoog personeelsverloop, ondanks de steeds toenemende vraag.

In reactie hierop zijn persoonsgerichte benaderingen - in plaats van ziektegerichte benaderingen - ontwikkeld om **ouderen** die te maken hebben met afhankelijkheidsproblemen **meer waardigheid, respect en autonomie te bieden**, om het werk van professionals op het gebied van veroudering meer betekenis te geven en om gezinnen en andere verzorgers nieuwe hoop te geven.

De uitdaging waar de maatschappij en de overheid voor staan, is het creëren van de best mogelijke omstandigheden voor iedereen om betekenis te kunnen geven aan deze extra levensjaren en een volwaardige rol te kunnen spelen in de maatschappij. De uitdaging is om ervoor te zorgen dat het leven van ouderen zo gemakkelijk en gelukkig mogelijk is, ongeacht hun medische situatie, door hun levenskwaliteit te verbeteren.

DE MONTESSORIMETHODE AANGEPAST AAN OUDEREN

MONTESSORI-BASED DEMENTIA PROGRAMMING® (MBDP)

Maria Montessori, de eerste vrouwelijke arts in Italië, vervolgens psycholoog, antropoloog en filosoof, creëerde de methode die haar naam draagt door kinderen te observeren. Alle kinderen zijn in staat tot grote autonomie, zelfdiscipline, concentratie, communicatie en zelfontplooiing als ze worden geplaatst in een omgeving die is aangepast aan de expressie van hun potentieel en hun verlangens.

Sinds de jaren 90 is deze filosofie ook populair bij ouderen, dankzij **professor Cameron Camp**, een arts in de psychogeriatric en specialist in het werken met ouderen. Overtuigd van de relevantie van de hulpmiddelen en humanistische waarden die de Montessorimethode voorstaat, heeft hij deze aangepast voor ouderen, met name voor mensen met cognitieve stoornissen.

Cameron Camp is geïnspireerd op Maria Montessori's positieve en vertrouwensvolle kijk op alle kinderen en haar universele visie op de mens en de fundamentele waarden voor iedereen. In plaats van te leiden tot infantilisering van onze ouderen, is deze innovatieve benadering bedoeld als een andere manier van kijken naar hulp en ondersteuning, gericht op autonomie en onafhankelijkheid, en het bieden van een positievere visie op ouderdom, zelfs in het geval van moeilijk cognitief ouder worden.

Het doel is dat professionals die werkzaam zijn op het gebied van ouder worden levensbegeleiders worden die ouderen helpen "dingen zelf te doen". Het doel is om gunstige omstandigheden te creëren zodat ouderen zo normaal mogelijk kunnen functioneren en zich in een positieve dynamiek kunnen blijven ontwikkelen, vertrouwend op hun behouden capaciteiten.

“Alle onnodige hulp vormt een obstakel voor de ontwikkeling van het individu.

Alles wat je in mijn plaats doet is iets dat je van mij afpakt!”

Maria Montessori

De basisbehoeften van senioren zijn dezelfde als die van ieder van ons: veiligheid, participatie, begrip, liefde, rust, vrije tijd, enz. Wat senioren vooral willen is bestaan, erkend worden als nuttig en een plaats hebben in de maatschappij; rekening houden met hun sterke punten en expertise, maar ook met hun moeilijkheden en hun behoefte aan hulp. Ze willen nog steeds leven, genieten, beslissen, risico's nemen, fouten maken misschien! En niet beschermd, bemoederd, opgesloten, gehoord of gestigmatiseerd te worden.

Een **gevoel van controle** over je leven terugkrijgen: dit betekent dat je **je keuzes kunt uitdrukken en dat deze gerespecteerd worden.**

Activiteiten uitvoeren die betekenisvol zijn voor de persoon: **dingen doen die hen interesseren** en niet wat als goed voor hen wordt beschouwd.

Het herontdekken van het **gevoel deel uit te maken van een groep of gemeenschap**, in overeenstemming met je keuzes en waarden.

*“Het grootste teken van succes is te kunnen zeggen:
ze werken nu alsof ik niet bestond.”*

Maria Montessori

SENIOR MONTESSORI VZW

De missie van de VZW Senior Montessori is te evolueren naar **een persoonsgerichte benadering van zorg** en ondersteuning voor kwetsbare mensen door een positieve kijk op ouder worden en afhankelijkheid te promoten. Met behulp van de Montessori-methode pleit de vereniging voor een holistisch model dat een groter welzijn en een betere levenskwaliteit bevordert, zowel voor de mensen zelf als voor de professionals die hen dagelijks ondersteunen.

Ons doel is daarom om de manier waarop we mensen zien en ondersteunen te veranderen, inclusief de manier waarop we de diensten organiseren die ze ontvangen, zodat ze hun **waardigheid en respect kunnen terugwinnen, zich kunnen engageren in zinvolle activiteiten, het gevoel hebben dat ze controle hebben over hun leven door hun keuzes uit te drukken en te respecteren, en hun plaats kunnen innemen en een rol kunnen spelen in een gemeenschap die in lijn is met hun waarden.**

Het nastreven van deze doelen kan worden bereikt via 4 verschillende actielijnen, die zijn vastgelegd in onze statuten en waaraan verschillende activiteiten en doelstellingen zijn gekoppeld:

1 Informatie en sensibilisatie
Het ontwikkelen en produceren van informatie-, communicatie- en promotiemateriaal over de Montessori-aanpak.

2 Opleiding & evenementen
Ontwikkelen van thematische evenementen en opleidingen over de verschillende aspecten van deze benadering voor de verschillende mensen die zich bewust zijn van of betrokken zijn bij de uitdagingen van ondersteuning bij het ouder worden (MR-MRS personeel, thuiszorg, mantelzorgers).

3 Ondersteuning & coaching
Op organisatorisch niveau, het ondersteunen van veranderingen en het stimuleren van de implementatie van de Montessori-benadering onder werknemers en binnen instellingen en structuren die actief zijn op dit gebied. Op individueel niveau aandacht bieden aan de families en verzorgers van mensen die problemen ondervinden met ouder worden, en hen helpen positieve perspectieven te herontdekken in hun ondersteuningssituatie en een kwaliteitsvolle relatie met hun naasten.

4 Onderzoek
Projecten voor actie-onderzoek op het gebied van ouder worden en persoonsgerichte benaderingen initiëren of eraan deelnemen.

ONS TEAM

Senior Montessori brengt een mix van profielen en ervaring samen in een team van vaste medewerkers, onafhankelijke opleiders en vrijwilligers die samenwerken en deelnemen aan de ontwikkeling van de organisatie en haar activiteiten.

Equipe permanente

Op 31 december 2023 had Senior Montessori een team van 7 medewerkers (4,5 FTE): twee co-directeuren, een administratief secretaresse, twee projectmanagers en drie opleidingsdocenten.

Dit team is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van de vereniging, de organisatie en planning van de verschillende missies en de ontwikkeling van projecten. Drie leden van het team zijn ook verantwoordelijk voor het ondersteunen en opleiden van mensen die werkzaam zijn op het gebied van ouder worden in persoonsgerichte benaderingen.

Onafhankelijke trainers

Afhankelijk van de opleidingsaanvragen die we ontvangen, doen we ook regelmatig een beroep op 4 onafhankelijke trainers die zijn opgeleid in de MBDP-benadering.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2023

15 nieuwe RVT/WZC gevormd
voor een totaal van 92

- o 38 Sensibilisaties
- o 25 Basisopleidingen
- o 22 Opvolgingen in de praktijk

2700+ professionals
opgeleid of geïnformeerd

- o 32 dagen gewijd aan andere interventies

IT TAKES A VILLAGE - HERVORMING IRISCARE

De sector van rusthuizen (RH's) en rust- en verzorgingstehuizen (RVT's) ondergaat een **reeks hervormingen op initiatief van Iriscare** om deze instellingen te sturen in de richting van een cultuuromslag op het vlak van opvang, ondersteuning en zorg gericht op het welzijn van de ouderen. Met dit in gedachten hebben de nieuwe normen drie doelstellingen:

- We vertrouwen op de vaardigheden van de bewoners en doen dingen niet in de plaats van hun. Medewerkers worden levensbegeleiders en helpen senioren om "het zelf te doen".
- De participatieve democratie versterken. De Bewonersraad krijgt een grotere rol in de besluitvorming, van het kiezen van activiteiten tot menu's.
- Het rust- en verzorgingstehuis openstellen voor de buurt. Samenwerkingsverbanden met plaatselijke verenigingen (huiswerkschool, whistclub, enz.) zullen relaties creëren en isolement doorbreken.

Als onderdeel hiervan hebben we de mogelijkheid om een **ondersteuningstraject** van ongeveer anderhalf jaar aan te bieden aan Brusselse RVT's. In 2023 hebben we een pilootproject opgestart in 3 instellingen om een nieuw begeleidingstraject uit te testen, te verfijnen en te verbeteren.

PAQ'S

Senior Montessori is uitgenodigd om deel te nemen aan het proefproject "Changement de paradigme" in Wallonië 2022-2024, een initiatief van de Waalse vicevoorzitter en minister van Volksgezondheid, Christie Morreale, met als doel maatregelen te nemen om de **levenskwaliteit van ouderen** te verbeteren. Het project werd opgestart in zes rusthuizen in Wallonië en maakt deel uit van een algemene veranderingscampagne in de sector die in het begin van de legislatuur werd gelanceerd. Het doel van het project is het testen van een nieuwe aanpak voor de ondersteuning van ouderen om hun zorg te verbeteren.

Het doel van dit nieuwe pilootproject is om participatief management te promoten, een geïndividualiseerde benadering van de bewonerszorg te ontwikkelen, een continu proces van kwaliteitsverbetering te introduceren en de woon- en zorgcentra deel te laten uitmaken van een geïntegreerde zorgbenadering.

In deze context hebben we deelgenomen aan het begeleidingscomité van het project met **AViQ, PAQS, UCLouvain, ULiège en ULB**, en hebben we tussen oktober en december 2023 ook als opleidingsoperator gewerkt rond het thema "**activiteit en het begrip zelfstandige activiteit**".

INNOV'ÂGE, INTERGENERATIONEEL FESTIVAL

In samenwerking met de **VZW Cit'Light** en het **platform Samen Toujours** organiseerden we voor de tweede keer een tweedaags festival om mensen van alle leeftijden en spelers in de sector van ouderenzorg samen te brengen en samen na te denken over **gezond en actief ouder worden**.

We nodigden deelnemers uit om deel te nemen aan leuke activiteiten, stands waarin verschillende organisaties werden voorgesteld, thematische discussieforums en een interactieve conferentie over de huisvesting van morgen.

HET MBDP OVERBRENGEN VAN DE INSTELLING NAAR DE THUISZORG

Dit jaar heeft Senior Montessori haar ondersteuningsmogelijkheden uitgebreid met een trainingsmodule speciaal voor thuiszorg. Deze bestaat uit 2 delen. Net als bij de klassieke training, 2 dagen basisopleiding gevolgd door 4 halve dagen ondersteuning in het gebruik van een persoonlijk ondersteuningsplan, in België beter bekend als een **individueel leefproject**.

Deze nieuwe module werd mogelijk dankzij onze nauwe samenwerking met de **VZW Gammes**, waar we onze inhoud en tools konden testen en verfijnen als onderdeel van een pilootproject.

Tegelijkertijd zijn we een partnerschap aangegaan met de organisatie **Minnity**, die een applicatie aanbiedt voor het verzamelen, opslaan en digitaal verspreiden van gegevens. Deze tool ondersteunt de implementatie van gepersonaliseerde ondersteuningsplannen in organisaties. Dit partnerschap heeft ertoe geleid dat we samen hebben gewerkt aan het verbeteren van de applicatie, die nu een gedeelte heeft dat is gereserveerd voor het **individueel leefproject**.

ONDERSTEUNING BIJ OPNAME VAN OUDERE DAKLOZEN IN BRUSSELSE WOON-EN ZORGCENTRA

Op het kruispunt tussen de uitdagingen van de vergrijzing en de toenemende dakloosheid in Brussel, wil dit project de toegang tot rusthuizen vergemakkelijken voor ouderen die op straat hebben geleefd. In samenwerking met **Infirmiers de Rue, Smes en DoucheFlux**, Housing First actoren in Brussel, willen we een brug slaan tussen deze twee sectoren.

We voeren dit pilootproject uit met als doel het **personeel uit te rusten** met instrumenten voor personsgerichte begeleiding en het **opvangprotocol** grondig te herwerken door de bewoners van de woon- en zorgcentra erbij te betrekken, meer bepaald via een opvangcomité. **In 2 jaar tijd hebben we 16 rust- en verzorgingstehuizen ondersteund en 19 mensen langdurig herhuisvest.**

ONDERSTEUNING VOOR SCHAALVERGROTING

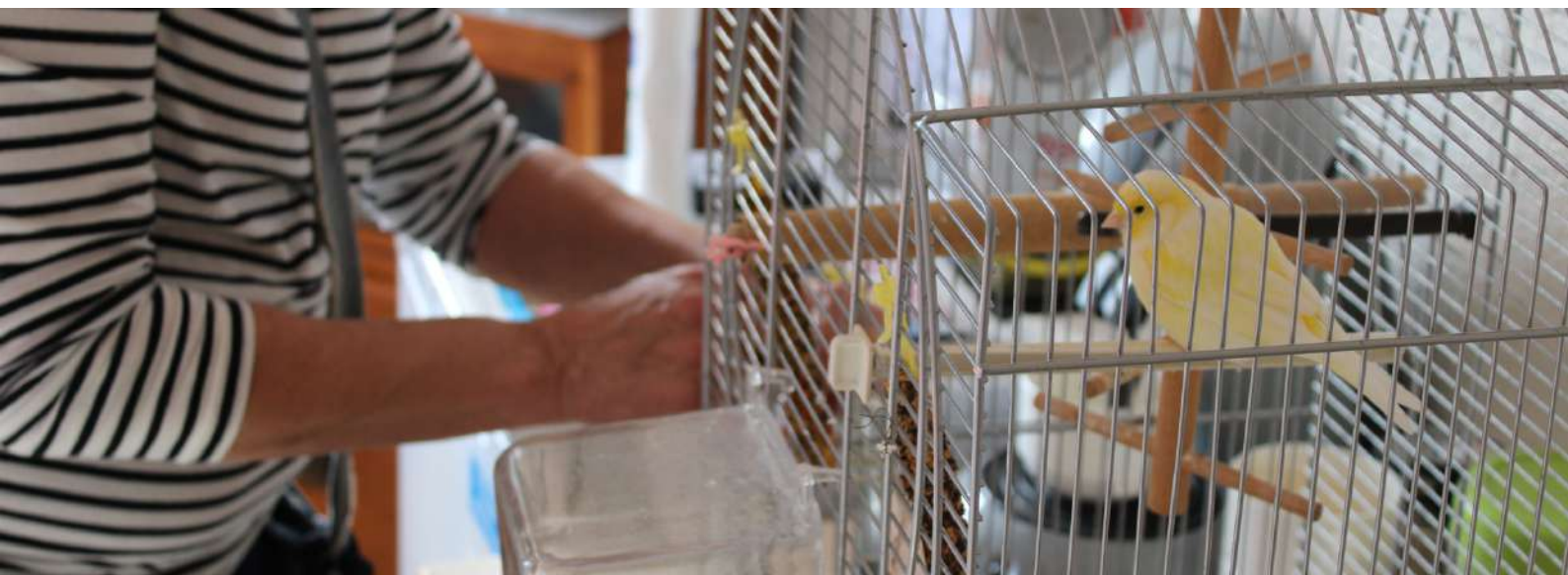
In 2021 ontvingen we een subsidie van het **Fonds Venture Philanthropy** om ons te **helpen onze VZW op te schalen**. We besloten deze financiering in twee richtingen te gebruiken.

Eenzijds hebben we **Lateral** benaderd, een organisatie die gespecialiseerd is in het helpen van organisaties bij het **consolideren van hun organisatorische fundamenten**, om ons te ondersteunen bij :

- het verbeteren van de organisatiestructuur in een context van groei
- het verbeteren van de principes en praktijken van participatief bestuur.
- het verbeteren van de werkorganisatie, inclusief arbeidsreglementen en interne voorschriften

Daarnaast hebben we een beroep gedaan op **CobeaCoop**, een coöperatie die gespecialiseerd is in het maken van websites, om ons te ondersteunen bij het **digitaliseren** van onze organisatie.

- Inzet en aanpassing van tools voor projectmonitoring en -beheer aan onze behoeften (planning, administratief beheer, enz.)
- De communicatie van informatie intern en met onze externe medewerkers verbeteren en vergemakkelijken (website).

ONZE PERSPECTIEVEN

“AIDANT.E.S PROCHES, AIDANT.E.S AIMÉ.E.S” (MANTELZORGERS)

We zijn ons ervan bewust dat mensen die zorgen voor een dierbare met een cognitieve beperking ook bijzonder moeilijke situaties ervaren: zeer beperkte toegang tot informatie over het onderwerp, een negatief beeld dat "wat er ook gebeurt, de situatie alleen maar erger zal worden" met plaatsing in een RH/WZC als enige vooruitzicht, moeilijkheden in de communicatie en het ontwikkelen van positieve uitwisselingen met hun dierbare, een gebrek aan vrije tijd en een gebrek aan kalmte dat kan leiden tot een burn-out, enz.

We willen graag aan deze kwestie kunnen werken om ondersteuning te bieden die direct gekoppeld is aan de realiteit, behoeften en problemen van deze mensen, die we 'dierbaren' noemen. Om deze diensten voor iedereen toegankelijk te maken, willen we ze tegen democratische prijzen aanbieden, of zelfs gratis, wat zou betekenen dat we onze eigen fondsen moeten mobiliseren, maar ook dat we andere financieringsbronnen moeten vinden om het project te subsidiëren.

OPENING NAAR DE GEHANDICAPTENSECTOR

Sinds de oprichting van Senior Montessori hebben een aantal spelers in de gehandicaptensector ons in de loop der jaren benaderd om ons te helpen onze diensten aan te passen aan hun realiteit. Door een gebrek aan voldoende personele en financiële middelen waren we nooit in staat om voor 2020 structureel op hun verzoeken in te gaan. We hebben wel al de kans gehad om onze kennis van de gehandicaptensector te onderzoeken en te verdiepen en om op ad hoc basis te interveniëren met de betrokken actoren in het veld.

EEN ANDER MODEL BESTAAT!

Contacteer ons

Senior Montessori VZW
Lakenweversstraat 25
1050 Elsene

info@senior-montessori.be
02/609.56.72

www.senior-montessori.org